

CANADA-UKRAINE
REGIONAL GOVERNANCE AND
DEVELOPMENT PROJECT

КАНАДА-УКРАЇНА
ПРОЕКТ «РЕГІОНАЛЬНЕ
ВРЯДУВАННЯ ТА РОЗВИТОК»

АНАЛІЗ ДОЦІЛЬНОСТІ СТВОРЕННЯ АГЕНСТВА РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

Ігор Санжаровський, старший технічний радник, проект партнерство Канада-Україна «Регіональне врядування та розвиток»

Юрій Третяк, виконавчий директор, Асоціація агентств регіонального розвитку України

***Донор:** Канадське агентство з міжнародного розвитку, Підрозділ Європи, Близького Сходу та Магрибу*

***Провідна виконавча агенція:** Канадський інститут урбаністики*

***У співпраці з:** Фундацією міжнародної освіти (Канада) та Асоціацією агенції регіонального розвитку України (Україна)*

Зміст

I. Європейській досвід APP

II. Український досвід APP

**III. Рекомендації щодо заснування APP у
Запорізькій області**

I. Європейській досвід APP

Ролі, повноваження та завдання АРР

Трансформація бачення щодо ролі, повноважень та завдань АРР у Європі протягом останніх 80 років:

- 30-ті роки ХХ ст. - нейтралізація негативних наслідків дисбалансу у розвитку регіонів;
- 70-ті роки ХХ ст. - підтримку діяльності малого та середнього бізнесу;
- 80-ті роки ХХ ст. – ХХІ ст. (див. наступний слайд)

Ролі, повноваження та завдання АРР

Європейські АРР вирішують наступні завдання:

1. забезпечення стратегічного планування розвитку територій;
2. підвищення конкурентоспроможності територій та місцевих підприємств;
3. створення регіональних мереж розвитку, “кластерів”;
4. поширення новітніх технологій;
5. надання фінансових ресурсів місцевим підприємствам у формі венчурного капіталу, грантів, позик, гарантій з метою підтримки інноваційних проектів, чи спрямованих на розбудову підприємницької інфраструктури;
6. участь у транскордонному співробітництві;
7. реклама та маркетинг регіону.

За критерієм засновників EURADA виділяє такі типи агентств:

- створені та фінансовані національним урядом;
- створені у процесі регіоналізації та децентралізації управління як окремі підрозділи (агентства) регіональних/місцевих органів влади;
- формально автономні організації, створені за участі та фінансовані регіональними/місцевими органами влади;
- створені шляхом партнерства місцевих публічних, громадських чи приватних інститутів (регіональні органи влади, муніципалітети, торгові палати, асоціації роботодавців, приватні підприємства, банки, громадські організації) у формі асоціацій чи акціонерних товариств.

Відносини з органами влади і самоврядування

АРР країн Європи мають тісний зв'язок з місцевими/регіональними органами влади. Зв'язок може бути:

- інституційним (головою Правління АРР, виконавчим директором є представник органу влади);
- фінансовим (операційний бюджет щорічно надходить з національного/регіонального/місцевих бюджетів);
- у формі контролю (агентство періодично звітується про діяльність перед органами влади).

Для виконання своєї ролі АРР, має відповідати наступним критеріям:

- сприйматися як інституційний механізм регіонального розвитку органами державної влади, місцевим та регіональним самоврядуванням, політичними структурами;
- мати розроблену стратегію місцевого чи регіонального розвитку, яка повинна узгоджуватися з пріоритетами визначеними органами влади; координувати свою діяльність з державними та самоврядними структурами;
- одночасно зберігати автономію у прийнятті рішень;
- володіти достатніми фінансовими ресурсами для реалізації базових проектів регіонального розвитку, підтримки власної технічної інфраструктури;
- мати кваліфікований професійний персонал.

Організаційно-правові форми АРР

EURADA надає перевагу формально незалежному, від національних та регіональних/місцевих органів влади, **організаційно-правовому статусу АРР**, оскільки:

- організація, яка діє на регіональному рівні, є краще пристосованою до вироблення стратегій розвитку, аніж структури національного рівня;
- відносна незалежність АРР від органів влади дозволяє їм діяти у манері “підприємця”, а не “управлінця”, уникати бюрократичних процедур і застосовувати інноваційний підхід до розвитку;
- відносна незалежність від органів влади допомагає діяти відповідно до довгострокової чи середньострокової стратегії, а не згідно тимчасових політичних рішень. Водночас, АРР несуть відповідальність перед органами влади щодо досягнення цілей стратегії розвитку регіону та ефективного використання наданих бюджетних коштів

Ресурси

Основні джерела фінансування АРР у Європі такі:

- бюджетне фінансування (рядок у щорічних бюджетах органів влади та самоврядування різних рівнів, внесок до капіталу акціонерного товариства, гранти, тендери, контракти);
- матеріальний внесок органів влади/самоврядування;
- приватне фінансування;
- кошти міжнародних фондів, Європейського Союзу.

II. Український досвід АРР

Нормативно-правові передумови створення АРР

- Концепція державної регіональної політики
- Заходи щодо реалізації Концепції державної регіональної політики
- Послання Президента до Верховної Ради України "Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2002 році"
- Послання Президента України до Верховної Ради України "Європейський вибір: Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки"
- Стратегія економічного і соціального розвитку України на 2004-2015 рр.
- Розпорядження КМУ «Про затвердження плану заходів на 2009 рік щодо реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року

Типи АРР в Україні.

За масштабом діяльності АРР України можна розділити на три групи:

- Агентства, що **діють в межах однієї територіальної громади** (власне, агентства місцевого розвитку).
- Інституції, що розповсюджують свою діяльність на територію **декількох територіальних громад чи усього регіону** (області).
- Агентства, що працюють на **державному рівні**.

Послуги (продукти), що надають АРР

1. розробка стратегій розвитку регіонів та цільових програм;
2. реалізація проектів, спрямованих на сталий місцевий та регіональний розвиток;
3. дослідження соціально-економічної й суспільно-політичної ситуації в регіоні;
4. підготовка та подача заявок на отримання міжнародної технічної допомоги;
5. співпраця з аналогічними інституціями та регіонами інших державах;
6. виготовлення презентаційних матеріалів про регіон чи місто;
7. підготовка та видання „Інвестиційного портрету” регіону (міста);
8. надання навчальних, консультаційних та інформаційних послуг;
9. розробка місцевого екологічного плану дій міста/району/області;
10. організація та проведення круглих столів, конференцій, громадських слухань тощо з найбільш актуальних питань суспільного життя.

Споживачі послуг АРР

- органи влади і самоврядування
- бізнесові організації - малий, середній і великий бізнес (резиденти і нерезиденти)
- об'єднання підприємців, асоціації, громадські організації тощо
- міжнародні фонди та донорські організації

Відносини з органами влади і самоврядування

Особливості форм співпраці АРР з органами влади визначається чинниками:

- **рівень компетенції органу влади** (облдержадміністрація чи райдержадміністрація; обласна, районна чи міська рада; структурний підрозділ органу виконавчої влади чи місцевого самоврядування тощо). Від завдань, повноважень і ресурсів конкретного суб'єкта управління залежать і форми взаємодії;
- **організаційно-правова форма та засновники АРР**. Якщо засновником є орган місцевого самоврядування (а управління передано відповідному органу виконавчої влади), то співпраця буде визначатися відносинами службової підпорядкованості. Якщо АРР є засноване як громадська організація, приватне підприємство чи господарче товариство, то стосунки можуть бути партнерськими;
- **потенціал та впливовість АРР**, що базуються на наявності інтелектуальних, організаційних та фінансових ресурсів. Безумовно, що ставлення до АРР, яке успішно реалізує різноманітні проекти, має ефективні та витребуванні продукти і висококваліфікований персонал буде відрізнятися від ставлення до того, що лише декларує наміри, не маючи можливостей для їх реалізації;
- **готовність та спроможність керівників органів влади та АРР до діалогу та співпраці**, а можливо – і компромісу.

Організаційно-правові форми АРР

АРР в Україні можуть діяти у таких юридичних формах:

- Державна організація – **державна установа**;
- Комунальна організація – **комунальне підприємство** (прибуткова організація) або **комунальна установа** (неприбуткова організація);
- Недержавна підприємницька організація – **підприємство або господарське товариство**;
- Недержавна неприбуткова (непідприємницька організація) – **громадська чи благодійна організація або установа.**

Ресурси

Відповідно до чинного законодавства, джерелами надходження коштів для АРР можуть бути:

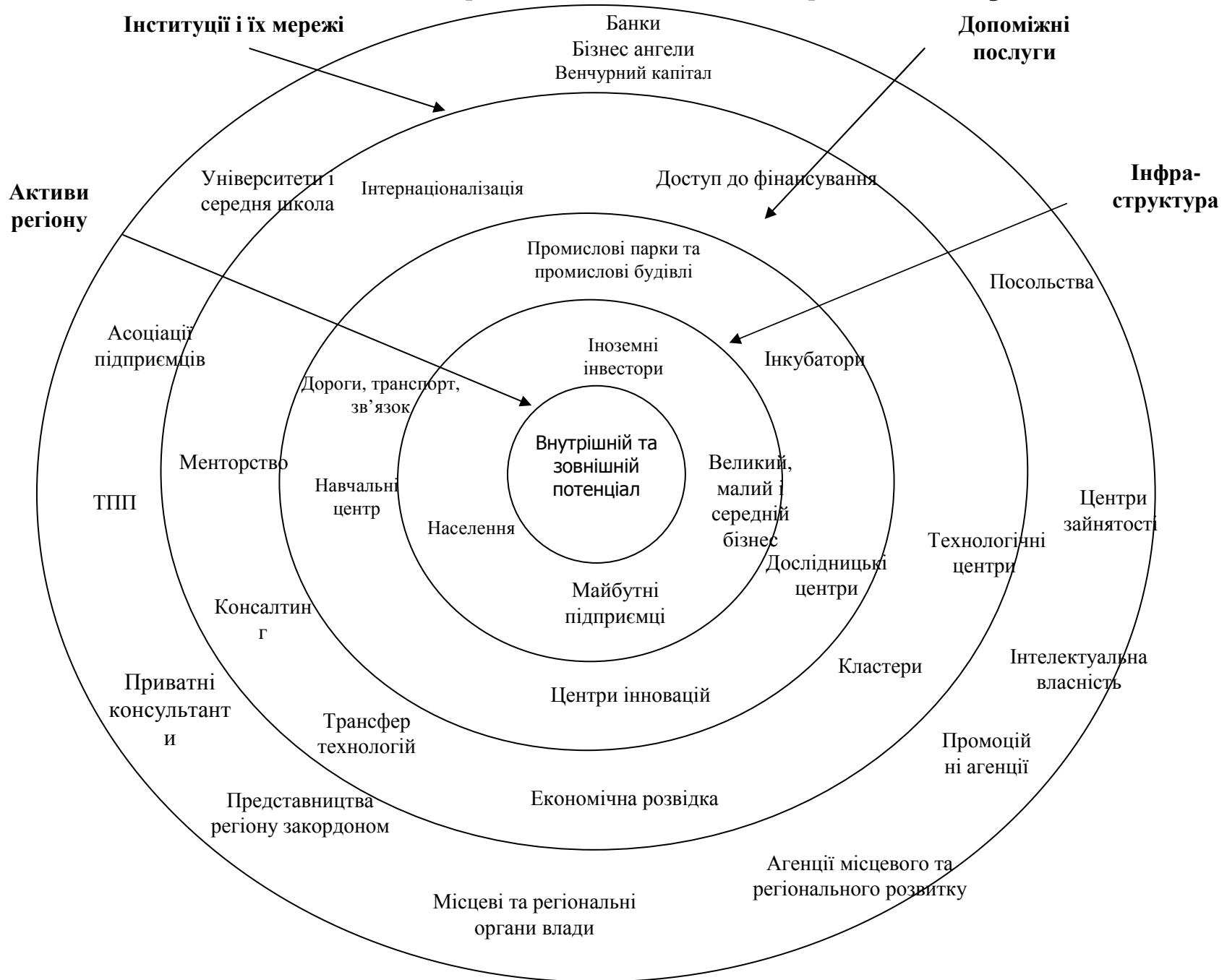
- внески засновників або членів;
- бюджетні субсидії;
- пожертвування фізичних осіб;
- пожертвування юридичних осіб;
- міжнародна технічна допомога;
- гуманітарна допомога;
- надходження від послуг, що надаються АРР;
- надходження бюджетних коштів, як плата за надані послуги, згідно закону “Про закупівлю товарів, робіт, послуг за державні кошти”

III. Рекомендації щодо заснування АРР у Запорізькій області

Роль, внесок і відповідальність різних акторів регіонального розвитку за розробку і втілення стратегій

- Участь центрального уряду, регіональних урядів, бізнесу і громадськості
- Стратегії розвитку регіонів і програми соціально-економічного розвитку областей
- Ключові відмінності між Україною та країнами ЄС
- Людські ресурси
- Міжнародна допомога: за і проти

“Колесо” регіонального розвитку

Агентства регіонального розвитку (АРР)

Агентства регіонального розвитку (АРР) – це організації, створені на засадах партнерства між державним, приватним та неурядовим секторами, основною метою яких є сприяння соціально-економічному розвитку і підвищенню конкурентоспроможності регіонів, що досягається завдяки мобілізації ресурсів, ініціатив та інституцій та міжсекторній співпраці

**Пропонована
організаційна структура
АРР Запорізької області**

Державний
бюджет

Обласний
бюджет

Місцеві
бюджети

Інші
джерела

Джерела фінансування

Обласна
Рада
ОДА

Міські голови
(центрів
майбутніх
громад)

Обласні бізнес
асоціації
Обласна асоціація
банків, ТПП

Асоціація/ко
аліція
громадських
організацій

Університет
ВУЗ

ТПП

Мінрегіонбуд?

РАДА РЕГІОНУ

Агенція розвитку Запорізької області

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ
4 стратегічних пріоритети

Департамент із
залучення
інвестицій та
маркетингу

Департамент із
розвитку
МСБ

Департамент із
підготовки
інвестиційних
проектів та ДПП

Департамент
розвитку громад
та навчальний
центр

Департамент +
Робоча група із
реалізації
стратегічного
пріоритету 1

Департамент +
Робоча група із
реалізації
стратегічного
пріоритету 2

Департамент +
Робоча група із
реалізації
стратегічного
пріоритету 3

**Виконавча дирекція
(як координаційний центр)**

Конкурсна комісія 1

Конкурсна комісія 2

Конкурсна комісія 3

Громадські організації

Український Бізнес

Міжнародний бізнес

Організації, які можуть змагатися за реалізацію проектів

КРИТИЧНЕ ПИТАННЯ В. Розвиток малого і середнього бізнесу

Стратегічна ціль В.2.	Створити веб орієнтовану систему інформації для бізнесу (веб портал)	
Оперативна ціль В.2.3.	Збір та створення каталогу з інформацією про ринки товарів і послуг	
Опис	Міська рада та її виконавчі органи завершують процес створення інформаційних каталогів стосовно ринків товарів та послуг.	
Результати проекту	Інформаційні каталоги стосовно ринків товарів та послуг створено та розміщено на веб-порталі.	
Упровадження	Організація	Особа
Відповідальні	Управління економіки міської ради	Начальник управління економіки
Співпраця з організаціями	Асоціації підприємців Провайдери Інтернет	Керівники асоціацій підприємців Керівник підприємства
Фінансування	Міський бюджет – 5 000 грн.	

ПЛАН ЗАХОДІВ – ЗАВДАННЯ

№	Опис	Відповідальні	Термін виконання
1	Розробити концепцію електронного ринку товарів та послуг у рамках веб порталу.	Заступник міського голови	4 кв. 2006 р.
2	Провести конкурс на створення пошукової системи та оболонки бази даних.	Заступник міського голови	4 кв. 2006 р.
3	Розробити пошукову систему та базу даних.	Переможець конкурсу	1 кв. 2007 р.
4	Створити систему збору інформації та розміщення її в базі даних.	Начальник управління економіки	1 кв. 2007 р.
5	Забезпечити поширення інформації через розміщення електронного ринку товарів та послуг у рамках веб-порталу.	Заступник міського голови	Постійно з 1 кв. 2007 року

Як можна оптимізувати залучення різних акторів до роботи над стратегіями

- Необхідність працювати з політичними партіями
- Зміцнення спроможності розвиткових інституцій на регіональному і місцевому рівнях
- Робота з бізнесом - розвиток корпоративної соціальної відповідальності в Україні
- Реалізація нової моделі APP в Україні